

JOLANTA MĘDELSKA

**JĘZYK POLSKIEJ PRASY WILEŃSKIEJ
(1945-1979)**

**TOM II
LATA 1945-1959**

BYDGOSZCZ 2000

Spis treści

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE	9
REGIONALNE CECHY FONETYCZNE	14
I. WOKALIZM	14
Rozkład członów oboczności <i>o // ó (u)</i>	14
Akanie	18
Zwężenie <i>o</i> do <i>u</i>	21
Zwężenie <i>e</i> do <i>i (y)</i>	22
Wahania w użyciu samogłosek nosowych	25
Oboczność <i>o // a</i>	26
Oboczności związane z przegłosem	26
Oboczność <i>e // ∅</i>	28
Mieszanie <i>i</i> z <i>y</i>	30
Grupy <i>-ij(a), -yj(a)</i>	33
Inne wymiany samogłosek	33
II. KONSONANTYZM	34
Dystrybucja spółgłosek twardych i miękkich	34
Inne zjawiska z zakresu palatalizacji i dyspalatalizacji spółgłosek	38
Dystrybucja spółgłosek zębowych i dźwiękowych	39
Mieszanie spółgłosek szumiących i ciszących	40
Alternacja <i>x // ś</i>	41
Zmiany w użyciu spółgłosek tylnojęzykowych	41
Spółgłoski płynne	42
Substytucja <i>u // w</i>	44
Inne zmiany spółgłosek	44
Geminaty	44
Grupy spółgłoskowe w węźle morfologicznym	46
Substytucja <i>i // j</i>	47
III. PODSUMOWANIE	48
REGIONALNE CECHY SŁOWOTWÓRCZE	50
I. RZECZOWNIK	50
Rzeczowniki męskie	50
Rzeczowniki żeńskie	51
Rzeczowniki nijakie	51
Rzeczowniki pluralia tantum	51
Użycie formacji deminutywnych	51
Skrótowce	52
II. ZAIMEK	52

Partykuła <i>-kolwiek</i> jako odpowiednik ogpol. <i>-ś</i>	52
Podwajanie partykuł	53
III. PRZYMIOTNIK	54
Labilność przyrostków przy stabilności podstaw słowotwórczych	54
Przymiotniki złożone z liczebnikiem w roli pierwszego członu	55
Podwojenia emfaticzne	56
IV. PRZYSŁÓWEK	56
Rozkład sufiksów przysłówkowych <i>-o</i> i <i>-e</i>	56
Formant przysłówkowy <i>-e</i> w predykatywnych przymiotnikach rodzaju nijakiego	57
V. CZASOWNIK	58
Zmiany prefiksów	58
VI. PODSUMOWANIE	58
REGIONALNE CECHY FLEKSYJNE	60
I. RZECZOWNIK	60
Zmiany rodzaju gramatycznego	60
1. Rodzaj męski zamiast żeńskiego	60
2. Rodzaj męski zamiast nijakiego	60
3. Rodzaj żeński zamiast męskiego	61
4. Rodzaj żeński zamiast nijakiego	61
5. Rodzaj nijaki zamiast męskiego	62
Zmiany liczby gramatycznej	64
1. Liczba pojedyncza zamiast mnogiej	64
2. Liczba mnoga zamiast pojedynczej	64
3. Rzeczowniki zbiorowe	65
Deklinacja	67
1. Rzeczowniki męskie	67
2. Rzeczowniki nijakie	87
3. Rzeczowniki żeńskie	90
4. Rzeczowniki <i>pluralia tantum</i>	95
II. ZAIMEK	96
Formy nieenklityczne zamiast enklitycznych	96
Formy enklityczne zamiast nieenklitycznych	98
Brak nagłosowego <i>ń-</i> w zaimkach rodzajowych	100
Męskoosobowy biernik <i>ich (nich)</i> zamiast żeńskorzeczowego <i>je (nie)</i>	100
Deklinacja	101
Zaimek osobowy <i>kto</i> zamiast nieosobowego <i>co</i>	102
III. PRZYMIOTNIK I IMIESŁÓW PRZYMIOTNIKOWY	102
Forma zaimkowa zamiast imiennej w rodzaju męskim	102
Forma niezłożona rodzaju nijakiego w <i>passivum</i>	102

Osobowy predykatyw nieczasownikowy (<i>po</i>)winien	103
Deklinacja	104
IV. LICZEBNIK	105
Deklinacja	105
1. <i>Odmiana liczebników głównych</i>	105
2. <i>Odmiana liczebników partytywnych półtora, półtorej</i>	105
V. CZASOWNIK	106
Koniugacja	106
1. <i>Bezokolicznik</i>	106
2. <i>Czas teraźniejszy</i>	107
3. <i>Czas przeszły</i>	110
4. <i>Tryb rozkazujący</i>	112
5. <i>Tryb warunkowy</i>	113
6. <i>Czasowniki zwrotne</i>	114
VI. PODSUMOWANIE	121
REGIONALNE CECHY SKŁADNIOWE	124
I. WYPOWIEDZENIE POJEDYNCZE	126
Związek główny	126
1. <i>Związek podmiotu z orzeczeniem</i>	126
2. <i>Związek bezpodmiotowy</i>	129
3. <i>Orzeczenie złożone</i>	132
4. <i>Sposoby wyrażenia podmiotu</i>	136
Związek zgody	137
1. <i>Przydawka przymiotnikowa zamiast dopełniaczowej</i>	137
2. <i>Przydawka szeregową w lp. w związku z rzeczownikiem w lm.</i>	138
3. <i>Zmiany szyku</i>	139
Związek rządu	143
1. <i>Zmiana przypadku w dopełnieniu kazuálnym</i>	143
2. <i>Syntetyczne i analityczne konstrukcje dopełnieniowe</i>	145
3. <i>Przydawka rzeczowna w związku rządu</i>	157
4. <i>Zmiany rządu uwarunkowane leksykalnie</i>	159
5. <i>Osobliwe związki rządu w konstrukcjach z liczebnikami</i>	175
Związek przynależności	179
1. <i>Okolicznikowe konstrukcje syntetyczne</i>	179
2. <i>Okolicznikowe konstrukcje analityczne</i>	180
3. <i>Przydawka w związku przynależności</i>	195
4. <i>Niektóre przyimki i ich funkcje</i>	196
5. <i>Funkcje składniowe bezokolicznika</i>	201
6. <i>Konstrukcje zleksykalizowane</i>	202
7. <i>Osobliwe konstrukcje zaimkowe</i>	205

II. WYPOWIEDZENIE ZŁOŻONE	206
Wypowiedzenie złożone współrzędnie	206
1. <i>Niektóre spójniki i ich funkcje</i>	206
Wypowiedzenie złożone podrzędnie	206
1. <i>Imiesłowowy równoważnik zdania podrzędnego</i>	206
2. <i>Szyk wskaźnika zespolenia który</i>	207
3. <i>Zmiana wykładnika upodrzednienia który na czyj</i>	207
4. <i>Zmiana wykładnika upodrzednienia który na kto</i>	208
5. <i>Zmiana wykładnika upodrzednienia który na co (z jednoczesną elipsą czasownika)</i>	208
6. <i>Niektóre spójniki i ich funkcje</i>	209
7. <i>Konstrukcje sfrageologizowane</i>	210
III. PODSUMOWANIE	212
REGIONALNE CECHY LEKSYKALNE	216
I. JEDNOSTKI SŁOWNIKOWE	218
Wyrazy	218
Aneks	481
1. <i>Skróty nazw własnych</i>	481
2. <i>Lituanizmy nazewnicze</i>	482
3. <i>Jednostki wag i miar</i>	485
II. FRAZEMATYKA	486
Analityzmy słownikowe	486
Aneks	550
1. <i>Tytuły</i>	550
2. <i>Formy adresatywne</i>	553
3. <i>Adresowanie</i>	556
4. <i>Nazwy kościołów</i>	556
Frazemy	556
Frazelogizmy	567
Przysłowia	591
III. PODSUMOWANIE	594
WYKAZ SKRÓTÓW ŹRÓDEŁ	617
WYKAZ SKRÓTÓW WYDAWNICTW PERIODYCZNYCH	
I PRAC ZBIOROWYCH	617
WYKAZ SKRÓTÓW BIBLIOGRAFICZNYCH	621
WYKAZ SKRÓTÓW SŁOWNIKÓW I ATLASÓW	629
INNE SKRÓTY	637
BIBLIOGRAFIA	639